ژمارە

3

گۆڤارێكی سەربەخۆی تایبەتە بە كارەساتی ئەنفال

ساڵی سێیەم - 2008

خاوەنی ئیمتیاز:

رێكخراوی كارا

سەرنوسەر:

هاوڕێ ئەحمەد

سكرتێری نووسین:

پشتیوان رەحیم

شاهۆ غەفور سەنگاوی

ناونیشان:

Email: kurdanfal@yahoo.com

بەڕێز دكتۆر بەرهەم ئەحمەد، ئەركی بەچاپگەیاندنی ئەم ژمارەیەی گرتە ئەستۆ

پێرست

توێژینەوە		
دۆزی جینۆسایدی خەڵکی کوردستان..	ئەمیر قادر	٥
ئەنفال وەك جینۆساید..	مەریوان وریا قانیع	٢٢
ئایدۆلۆژیا و تێروانینی حیزبی بەعس..	پشتیوان رەحیم	٤٢
لە زمانی بەڵگەنامەکانەوە	عەدالات عومەر	٧٠
ئەنفال جینۆسایدکردنی نەتەوەیەك لە...	هەڤاڵ ئەبوبەکر	٨١
هەشت قۆناغی ئەنفال..	عەبدوڵلا کەریم	١٠٠
ئەنفال گاریگەری لەسەر.. شوناسی..	ئاسۆ ئەمین	١١٢
کاریگەرییەکانی ئەنفال لەسەر..	نەوشیروان سابیر	١٣٨
ئەنفالی چوار و کاریگەرییە..	هێمن کامیل	١٤٨
ئەنفالی بناری گل	(بەختیارمحمد امین) (مزفرصالح قادر)	١٦٠
جینۆسایدی کورد لەپرۆسەی..	بەشدار قاسم	١٨٠
ڕۆڵی هاوکارە کوردەکان..	صلاح ڕەنجدەر	١٩٤
ئاستی خوێندن و باری تەندروستی..	شوان رەحیم کەریم	١٩٩
چاوپێکەوتن		
د.مارف عومەر گوڵ	عەرعەر	٢٠٣
عارف قوربانی و هەڤاڵ ئەبوبەکر	عەرعەر	٢٠٧
گۆران بابا عەلی	عەرعەر	٢١٣
عومەر محەمەد	عەرعەر	٢٢٠
ڕیپۆرتاژ		
ئەو منداڵانەی بێ باوك..	عەرعەر	٢٣٠
ئەنفال بیرکردنەوەیانی..	عەرعەر	٢٣٤
شکاتکارەکان لەدادگایی کردنی..	عەرعەر	٢٣٨
ژیان بەر لە ئەنفال..	عەرعەر	٢٤١
بەجێماوانی ئەنفال داوایی..	عەدنان مەلا ساڵح	٢٤٥
ساڵیادی ئەنفال و..	ئاکۆ محەمەد شوانی	٢٤٩
ساتێك لەگەڵ خانەوادەی..	فەرمان چۆمانی	٢٥٢
ئـامـاری ئەنفالی گوندی..	م. فاتیح بابا کریم	٢٥٨

جەلەمۆرد ئەو گوندەی..	کاروان ئەحمەد	٢٦٠
هاوسەرگیری لەگەڵ چاوەڕوانیدا	عەرعەر	٢٦٣
کەسوکاری ئەنفالکراوەکانی شۆرش..	عەرعەر	٢٦٦
نوگرەسەلمان لێی نوسرابوو..	عەرعەر	٢٧٠
لە تۆپزاوا کاتێك وتیان..	عەرعەر	٢٧٤
ووتار		
جینۆساید و تراژیدیای کورد..	د. سالار حەمە سور باسیرە	٢٧٩
بیست خولەك بەر..	سیروان کەریم	٢٨٨
ئەنفال بەشێك لە..	شاهۆ غەفور سەنگاوی	٢٩٣
عێراق جینۆساید و..	لەتیف فاتیح فەرەج	٢٩٧
دادگایی نەکردنی تاوانبار..	هەندرێن	٣١٠
فەرامۆش کردنی قوربانی..	کوردۆ شوانی	٣١٧
ئەنفال و وێنە دووبارەکانی..	بارام سوبحی	٣٢١
بنەما مێژووییەکانی..	بێستون محمد سەنگاوی	٣٢٣
پرۆسەی بەناو ئەنفال بۆ؟..	عەدنان ساڵەیی	٣٢٧
سەدام لەزمانی دۆستە..	و. کاروان محەمەد تەیب	٣٣٢
وێنەیەکی نوێی ئەنفال	ساڵح بێچار	٣٤١
شعر		
کەرنەڤاڵی مردن لە عەرعەردا	ئارێز سمکۆ حوسێن	٣٣٧

سەرووتار

ئەركی ئێمە و بیستەمین ساڵیادی ئەنفال

ئەنفال ئەو دۆسێیە كە ئێمە ئەمانتوانی لە بیستەمین ساڵیادی پەلامارەكەیدا وەكو هێمای جینۆسایدی نەتەوەی كورد لەسەر ئاستی نێودەوڵەتیداو وەكو هێمای رێزگرتن وخزمەتكردنی كورد لە قوربانیان و خانەوادەی ئەنفالكراوەكان بناسرایە، وەلێ لە بیستەمین ساڵیادی ئەو پەلامارەدا نەتوانیومانە لۆبیەكی وادروست بكەین كە هێندەی گەورەیی ئەو كارەساتە بێت بۆ بەجیهانی ناساندنو نە توانیومانە لەسەر ئاستی ناوخۆش كارێكی وا بكەین كە كە هێمای رێز بێت بۆ ئەو سەدان هەزار قوربانیە و هێمای كارێكی باشی ئاماژە بۆ كراوبێت بۆ خانەوادەكانیان.

ئێمەی كورد تاوەكو ئێستا جگە لە شین گێرانو پیشاندانی كەس و كاری ئەنفالكراوەكان وەكو مرۆڤێكی گوناحو شایستەی بەزەییو بە داماویی پیشاندانیان نەمانتوانیوە ئەنفال و دۆزی جینۆسایدی نەتەوەكەمان وەكو بەیداغی شەرەف بۆ خانەوادەكانیان و كارتێكی بەهێز بۆ مسۆگەركردنی ئاسایشی نیشتمانی بناسێنین.

ئەو كارانەی كە لەماوەی بیست ساڵی رابردوودا كراوە بۆ ئەنفال كە بەشێكی زۆری لەلایەن حیزبەوە كراوە، نە توانیویەتی ئامانج بپێكێت و نە توانیویەتی ئەنفال وەك خۆی بناسێنێت چونكە ئەو هەر لەبنەوەڕا خۆشی هێندەی قورسایی كارەساتەكە ئەنفالی نەناسیوە و لە ئەنفال تێنەگەیشتوە، كاركردن بۆ ئەنفال نە بەنوسینی بەیاننامەو نەبەسازدانی مەراسیمێكی سەرپێی و وتارخوێندنەوەیە، ئەنفال ئەو ئەركە ئەخلاقیو نەتەوەییو ویژدانیە ئەخاتە سەرشانمان كە چیتر بەم كارە رۆتینانەو بەم شێوە سەرپێیانە نابێت قسە لەسەر ئەنفال بكرێت، ئەمانە هێندە لە خزمەتی بچوككردنەوەی ئەنفالدان هێندە هۆكارێك نین بۆ تەعبیركردن لە ئەنفال، بەڵكو كاركردن لە دۆسیەی ئەنفالدا دەبێت بەبێ تموحی ساسی و بە بێ چاوبرینی ماددیو خۆبردنە پێشەوەو دەركردنی ناوو ناوبانگ بێت.

كورد دەبوایە لە بیستەمین ساڵیادی گەورەترین كارەساتی قڕكردنی لەمێژودا خاوەنی چەندان كەناڵی جیاجیا بوایە بۆ قسەكردن لەسەر رەهەندەكانی ئەنفال، بەلانی كەمەوە دەبوایە لەپێناو بەزانستیكردنی ئەنفالدا ئێستا چەندین كۆلێژ و بەشی لە زانكۆكانی كوردستاندا هەبوایە بۆ لێكۆڵینەوە لەسەر ئەنفال، خاوەنی دامەزراوەو سەنتەری زانیاری تۆكمە بوایەو ناوەندێكی گەورەی دۆكۆمێنتی هەبوایەو بەڵگەنامەو گێرانەوەكانی تێدا ئەرشیف كردایە، خاوەنی چەندان كادری پرۆفیشناڵ بوایە لە بوارەكانی جینۆساید و ئەنفالدا، چەندان رێكخراو دەزگای نێوخۆو نێودەوڵەتی تایبەتی هەبوایە، دەبوایە ئێستا هەزاران لێكۆڵینەوەی زانستیو سەدان كتێبی نایابی لەبەردەستدا بوایە، لەڕووی ئەو قەیرانو كێشانەوە كە ئەنفال بە دوای خۆیدا هێنای دەبوایە ئێستا خانەوادەی ئەنفالكراوەكان لە شایستەترین شوێن و بەشایستەترین هۆكاری گوزەران بژینایە، لەرووی دەروینیەوە قەرەبووی مەعنەوی بكرانایەتەوەو مەدالیای شەرەفی نیشتیمانیان پێوە بوایە لەرووی كۆمەڵایەتیەوە دەزگای تایبەتو بڕی ماددی تایبەتیان بۆ تەرخان بكرابایەو چارەسەری كێشە كۆمەڵایەتیەكانیان بكرایە، لەرووی ئابووریشەوە لە ئاستێكی گوزەرانی باشدا بونایە. بەڵام ئەوەی ئێستا دەیبینین لەم ساڵیادەدا تەواو پێچەوانەی ئەو كارانەیەو بەرنامەیەكی واش لە گۆڕێ نیە كە لە ماوەی دەساڵی داهاتوودا ئەنجام بدرێت، كەوایە، ناشبێت هەموومان دەستەوەستان بووەستین و چاوەڕوانی هێزێكی بان سروشت بین تا لە جیاتی ئێمە كارەكان ئەنجام بدات، كاركردن بۆ بە ئەنجامگەیاندنی ئەم كارانە بە پلەی یەكەم لەسەر ئەستۆی حكومەتی كوردییەی و بە پلەی دووەم لەسەر ئەستۆی تەواوی چین و توێژەكانی كۆمەڵگەی كوردییە، ئێمە لە (گۆڤاری عەرعەر) كاركردن لە پێناو بە ئامانجگەیاندنی دۆزی ئەنفال ئەم كارانە بە ئەركێكی لە پێشینەی خۆمانی دەزانینو بێ وچان هەوڵی پراكتیكانەی بۆ دەدەینو گۆڤارەكەمان كردووە بە سەكۆیەك بۆ خستنە رووی بابەتە ئەكادیمی و زانستیەكانو بڵاوكردنەوەی گێرانەوەی چیرۆكە راستەقینە مرۆڤ هەژێنەرەكان، هەروەها ئەو پەیامەی ئێمە هەڵمان گرتووە راگەیاندنی جەنگێك نیە بەرانبەر بەكەس، هێندەی گەراندنەوەی حورمەتە بۆ نەتەوەیەك و ئومێدە بۆ كەسانێك كە ساڵانێكە بە بێ ئومیدی رۆژ دەكەنەوە.

سەرنوسەر